

تحلیل محتوای برنامه درسی مطالعات اجتماعی دوره ابتدایی با توجه به مؤلفه‌های آموزش محیط زیست مدل ویسکانسین

پدرام امینی*^۱، محسن رحیم بیگی^۲ طوبی مرادی^۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۱۲/۱۶ تاریخ پذیرش ۱۴۰۲/۰۵/۰۵

از صفحه ۷۵ تا ۸۴

چکیده

هدف پژوهش حاضر، تحلیل محتوای برنامه درسی مطالعات اجتماعی دوره ابتدایی با توجه به مؤلفه‌های آموزش محیط زیست مدل ویسکانسین بود که از روش تحلیل محتوا استفاده شد. واحد تحلیل آن، جملات و تصاویر موجود در کتاب بوده است. استانداردهای پنج‌گانه ویسکانسین مشتمل بر مهارت‌های پرسش و تحلیل، دانش فرایندها و سیستم‌های طبیعی، بررسی موضوعات زیست محیطی، مهارت‌های عمل و تصمیم‌گیری و مسئولیت شهروندی و مدنی بوده که مورد بررسی قرار گرفت. جامعه و نمونه به علت در دسترس بودن یکی بوده و شامل تمام محتوای کتاب‌های مطالعات اجتماعی دوره ابتدایی مصوب وزارت آموزش و پرورش در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ بود. یافته‌ها نشان داد که بیشترین میزان توجه کتاب‌های درسی مطالعات اجتماعی دوره ابتدایی به مؤلفه‌های محیط زیست به ترتیب پایه‌های چهارم، پنجم، ششم و سوم بوده است. بعلاوه بیشترین توجه کتاب‌ها به آموزش محیط زیست بر حسب پنج استاندارد ویسکانسین به ترتیب مربوط به مسئولیت شهروندی و مدنی، مهارت‌های عمل و تصمیم‌گیری، مهارت‌های بررسی موضوعات زیست محیطی، دانش فرایندها و سیستم‌های طبیعی و پرسش و تحلیل بوده که کمترین توجه به مهارت پرسش و تحلیل و بیشترین به مسئولیت شهروندی و مدنی معطوف بوده است.

کلمات کلیدی: محیط زیست، برنامه درسی، مطالعات اجتماعی، دوره ابتدایی

۱. * دانشجوی معلم آموزش ابتدایی، پردیس شهید مدرس، دانشگاه فرهنگیان ایلام، ایلام، ایران .pedram.amini.۱۴۰۱@gmail.com

۲. دانشجوی دکتری، برنامه ریزی درسی، دانشگاه آزاد علوم تحقیقات تهران، تهران، ایران.

۳. کارشناس آموزش ابتدایی آموزش و پرورش ایوان، ایلام، ایران.

مقدمه و بیان مسئله

انسان از قدیم تا به امروز، برای رفع نیازهای خود به دو نوع ارتباط نیاز داشته است؛ یکی ارتباط با انسان‌های دیگر و دیگری ارتباط با محیط‌زیست؛ بنابراین مسئله مهمی که در این راستا پدید می‌آید، اهمیت دیدگاه افراد به بحث محیط‌زیست و طبیعت، همچنین چگونگی میزان بهره‌برداری از آن است (موسوی، ۱۳۹۴). با توجه به اهمیت موارد فوق انسان باید در خصوص رفتار با انسان‌ها و محیط‌زیست تصمیم‌گیری کند که چگونه رفتار کند؟! (ماشاء‌اللهی نژاد و همکاران، ۱۳۹۸). دیدگاه مالکانه و بهره‌برداری بی‌قید و شرط و حصر از طبیعت بدون توجه به پیامدهای مضر آن، برای نسل فعلی و آثار سوء آن برای نسل آینده، از نگرانی‌های انسان امروز است (موسوی، ۱۳۹۴). با نگاهی اجمالی به وضعیت محیط‌زیست، در عصر حاضر مشاهده می‌شود که در بیشتر زمینه‌ها مانند آلودگی هوا، گرم‌شدن کره زمین، نبود روش‌های جمع‌آوری و بازیافت زباله، مشکل تأمین آب آشامیدنی که هر یک به‌تنهایی می‌توانند سلامت شهرنشینان را به مخاطره اندازند، باید از تمام توان بشر استفاده کرد (ماشاء‌اللهی نژاد و همکاران، ۱۳۹۸). با دانستن و آگاهی به موارد ذکرشده، این سؤال پدید می‌آید که چگونه می‌توانیم مشکلات زیست‌محیطی را کاهش دهیم؟! ورنیه (Vernie, ۲۰۰۴) معتقد است که هیچ قانون و مالیاتی مردم را مجبور نمی‌کند که به محیط‌زیست احترام بگذارند و احترام به محیط‌زیست فقط نتیجه آموزش است. بدون تردید امروزه آموزش و پرورش یکی از مناسب‌ترین راه‌ها برای رسیدن به توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی است (ماشاء‌اللهی نژاد و همکاران، ۱۳۹۸). دوره ابتدایی به‌واسطه اینکه پایه و شروع یادگیری است، آموزش محیط‌زیست به کودکان مخصوصاً از دوره ابتدایی در تمام جوامع مورد توجه است. آموزش محیط‌زیست مورد توجه اکثر کشورهای در حال توسعه و حتی جهان سوم از گذشته

دور و به‌ویژه در دهه‌های اخیر است؛ البته واژه محیط‌زیست و آموزش تا اواسط دهه ۱۹۶۰ در کنار هم بکار برده نمی‌شدند، لیکن تحولات مربوط به آموزش زیست‌محیطی حاصل اندیشه گروهی از متفکران، نویسندگان و تحصیل‌کردگان برجسته قرن‌های هجدهم و نوزدهم، از جمله گوته، روسو، هگل، دیویی و... است (Palmer, ۲۰۰۳). اینکه کتابهای درسی به چه میزان به آموزش محیط‌زیست اشاره نموده‌اند، حائز اهمیت است تا کمبودها و نواقص آشکار گردد. در همین راستا کتاب مطالعات اجتماعی تحلیل شده و در طی آن، به سه پرسش پاسخ داده می‌شود: به‌طور کلی وضعیت آموزش‌های محیط‌زیست در کتاب‌های مطالعات اجتماعی دوره ابتدایی چگونه است؟ آیا میزان توجه به آموزش‌های محیط‌زیست به تفکیک استانداردهای ویسکانسین، متفاوت است؟ میزان توجه به آموزش‌های محیط‌زیست به تفکیک پایه تحصیلی به چه صورت است؟

پیشینه پژوهش

نتایج پژوهشی با عنوان بررسی میزان و نوع توجه به مؤلفه‌های زیست‌محیطی در کتاب‌های درسی دوره ابتدایی (خموشی بیدگلی و مظاهری، ۱۳۹۸)، بدین شرح است که بیشترین و کمترین توجه به مؤلفه‌های محیط‌زیست در کتاب علوم تجربی به ترتیب متعلق به پایه‌های ششم و سوم است. در کتاب مطالعات اجتماعی بیشترین و کمترین توجه به ترتیب در پایه‌های پنجم و ششم است.

پژوهشی با عنوان تحلیل محتوای کتاب‌های مطالعات اجتماعی دوره ابتدایی بر اساس توجه به مؤلفه‌های محیط‌زیست (حمیدی زاده و فرخی، ۱۳۹۹)، که مؤلفه‌های آب، هوا، خاک، صوت، جنگل و زباله را مورد بررسی قرار دادند، بیان میدارد که بیشترین و کمترین توجه به مؤلفه آب به ترتیب در پایه‌های پنجم و چهارم، به مؤلفه هوا در پایه‌های ششم و چهارم، مؤلفه خاک در پایه‌های ششم و چهارم، به مؤلفه صوت در پایه پنجم، مؤلفه جنگل در پایه‌های چهارم و پنجم و به مؤلفه زباله در پایه‌های چهارم و پنجم بوده است.

یافته‌های پژوهش با عنوان بررسی میزان توجه به مؤلفه‌های محیط‌زیست در برنامه درسی مطالعات اجتماعی دوره ابتدایی ایران (رضاییان و همکاران، ۱۳۹۸)، بدین شرح است که در بخش تحلیل محتوا مهم‌ترین یافته‌ها بیانگر آن است که در مجموع در برنامه درسی مطالعات اجتماعی دوره ابتدایی ایران در بعد شناختی به میزان ۷۲/۹ درصد، بعد مهارتی به میزان ۸۹/۵ درصد و بعد نگرشی به میزان ۱۰/۴ درصد به مؤلفه‌های محیط‌زیست توجه شده است که این موضوع بیانگر کم‌توجهی به این امر مهم است.

بر اساس بررسی پژوهش‌های فوق، به نظر می‌رسد که برنامه‌های آموزش محیط‌زیست، در نظام آموزش و پرورش کشور ما کمتر به پرورش فرایندهای عمیق ذهنی و تأثیرگذاری بر عمل و عواطف شاگردان توجه داشته است و پژوهشگران نیز کمتر به مطالعه در این زمینه توجه نشان داده‌اند. براین اساس هدف پژوهش حاضر، توصیف وضعیت آموزش‌های محیط‌زیست در کتاب‌های مطالعات اجتماعی دوره ابتدایی و رفع کمبودهای پژوهش‌های انجام‌گرفته است.

روش پژوهش

روش مطالعه، از نوع تحلیل محتوا است. برای اینکه اطلاعات به دست آمده از کتاب‌های درسی، دارای اعتبار باشند، اطلاعات دو بار مورد بررسی واقع شدند و هر دو بار باهم مقایسه و تطبیق داده شده‌اند که نتیجه، بالاترین درصد همخوانی یعنی در حدود ۹۷ درصد همخوانی اطلاعات بوده است که نشان از اعتبار یافته‌ها است. برای تحلیل آماری داده‌ها و اطلاعات به دست آمده نیز از جدول‌ها و فراوانی درصدی استفاده شده است.

یافته‌ها

اطلاعات گردآوری شده از تحلیل محتوای کتاب‌های مطالعات اجتماعی دوره ابتدایی از منظر مؤلفه‌های زیست‌محیطی بر مبنای استانداردهای پنج‌گانه ویسکانسین، به تفکیک پایه‌های تحصیلی در جدول‌های شماره ۱، ۲ و ۳ آمده است. در تجزیه و تحلیل، فراوانی تعداد و فراوانی درصدی که به بکار گرفته شده، درصد توجه به یک مؤلفه نسبت به تعداد کل مؤلفه‌ها در یک پایه محاسبه شده است. بعلاوه برای ارائه بهتر اطلاعات، در خصوص هر جدول پرسشی مطرح شده که پاسخ آن به کمک اطلاعات همان جدول داده می‌شود.

جدول ۱- وضعیت کلی کتاب‌های مطالعات اجتماعی دوره ابتدایی به لحاظ توجه به آموزش‌های محیط‌زیست

وضعیت	در جملات	در تصاویر
پایه تحصیلی	فراوانی جملات مرتبط با آموزش محیط‌زیست	فراوانی جملات مرتبط با آموزش محیط‌زیست
سوم	۸۸	۵۱
چهارم	۹۲	۶۴
پنجم	۹۰	۶۲
ششم	۹۶	۵۳

پرسش اول: به‌طور کلی وضعیت آموزش‌های محیط‌زیست در کتاب‌های مطالعات اجتماعی دوره ابتدایی چگونه است؟ جدول شماره ۱، وضعیت کتاب‌های مطالعات اجتماعی دوره ابتدایی را از منظر توجه به مؤلفه‌های آموزش محیط‌زیست نشان می‌دهد. برای بررسی اطلاعات این جدول، اطلاعات هر پایه تحصیلی نسبت به یک پایه تحصیلی دیگر مقایسه می‌شود. با توجه به داده‌های این

جدول، بیشترین توجه به آموزش‌های محیط زیست در بین جملات و تصاویر کتاب‌ها در پایه چهارم ابتدایی بوده و نیز کمترین توجه به این آموزش‌ها در جملات و تصاویر، متعلق به پایه سوم است.

جدول ۲- بررسی توزیع استانداردهای پنج‌گانه آموزش محیط زیست در جملات و تصاویر کتاب‌ها

ردیف	استانداردهای پنج‌گانه آموزش محیط زیست و ویسکانسین	جملات		تصاویر	
		تعداد	فراوانی درصدی	تعداد	فراوانی درصدی
۱	پرسش و تحلیل	۵۲	۱۴,۲۱٪	۲۳	۱۰,۰۰٪
۲	دانش فرایندها و سیستم‌های طبیعی	۳۸	۱۰,۳۸٪	۴۰	۱۷,۴۰٪
۳	بررسی موضوعات زیست محیطی	۵۹	۱۶,۱۲٪	۴۷	۲۰,۴۳٪
۴	مهارت‌های عمل و تصمیم‌گیری	۷۴	۲۰,۲۲٪	۳۲	۱۳,۹۱٪
۵	مسئولیت شهروندی و مدنی	۱۴۳	۳۹,۰۷٪	۸۸	۳۸,۲۶٪
	جمع کل	۳۶۶	۱۰۰٪	۲۳۰	۱۰۰٪

پرسش دوم: آیا میزان توجه به آموزش‌های محیط زیست به تفکیک استانداردهای پنج‌گانه ویسکانسین، در مجموع جملات و تصاویر بررسی شده کتاب‌های مطالعات اجتماعی، متفاوت است؟ اطلاعات جدول شماره ۲، نشان می‌دهد که با بررسی کتاب‌های مطالعات اجتماعی دوره ابتدایی، در مجموع ۳۶۶ جمله و ۲۳۰ تصویر مطابق با استانداردهای پنج‌گانه ویسکانسین یافت شد که از این تعداد بیشترین توجه و فراوانی در میان جملات و تصاویر، متعلق به استاندارد و مؤلفه شماره پنج یعنی مسئولیت شهروندی و مدنی و کمترین توجه در میان جملات و تصاویر به ترتیب متعلق به مؤلفه شماره دو یعنی دانش فرایندها و سیستم‌های طبیعی و مؤلفه شماره یک یعنی مهارت پرسش و تحلیل است.

جدول ۳- نتیجه بررسی کتاب‌های مطالعات اجتماعی از منظر مؤلفه‌های محیط زیست
بر مبنای استانداردهای ویسکانسین به تفکیک پایه تحصیلی

پایه تحصیلی	استانداردهای پنج‌گانه ویسکانسین	جملات		تصاویر	
		فراوانی تعداد	فراوانی درصدی	فراوانی تعداد	فراوانی درصدی
سوم	۱	۱۳	٪۱۴,۸۰	۵	٪۹,۸۰
	۲	۹	٪۱۰,۲۰	۸	٪۱۵,۷۰
	۳	۶	٪۶,۸۰	۱۲	٪۲۳,۵۰
	۴	۱۸	٪۲۰,۴۰	۵	٪۹,۸۰
	۵	۴۲	٪۴۷,۸۰	۲۱	٪۴۱,۲۰
چهارم	۱	۷	٪۷,۶۰	۷	٪۱۰,۹۰
	۲	۹	٪۹,۸۰	۱۱	٪۱۷,۳۰
	۳	۱۲	٪۱۳,۱۰	۱۵	٪۲۳,۴۰
	۴	۲۲	٪۲۳,۹۰	۸	٪۱۲,۵۰
	۵	۴۲	٪۴۵,۶۰	۲۳	٪۳۵,۹۰
پنجم	۱	۱۸	٪۲۰	۵	٪۸,۰۱۰
	۲	۱۱	٪۱۲,۲۰	۷	٪۱۱,۳۰
	۳	۹	٪۱۰	۹	٪۱۴,۵۰
	۴	۱۶	٪۱۷,۸۰	۱۲	٪۱۹,۴۰
	۵	۳۶	٪۴۰	۲۹	٪۴۶,۷۰
ششم	۱	۱۴	٪۱۴,۵۰	۶	٪۱۱,۳۰
	۲	۹	٪۹,۴۰	۱۴	٪۲۶,۴۰
	۳	۳۲	٪۳۳,۳۰	۱۱	٪۲۰,۸۰
	۴	۱۸	٪۱۸,۸۰	۷	٪۱۳,۲۰
	۵	۲۳	٪۲۴	۱۵	٪۲۸,۳۰

پرسش سوم: میزان توجه به آموزش‌های محیط‌زیست به تفکیک پایه تحصیلی به چه صورت است؟ با توجه به جدول شماره ۳ و داده‌های موجود، در کتاب مطالعات اجتماعی پایه سوم بیشترین و کمترین توجه در میان جملات به ترتیب به مؤلفه‌های شماره پنج و سه با فراوانی درصدی $47/80\%$ و $6/80\%$ و در میان تصاویر نیز بیشترین و کمترین توجه به ترتیب به مؤلفه‌های شماره پنج و (یک و چهار) با درصد فراوانی $41/20\%$ و $9/80\%$ بوده است. در کتاب مطالعات اجتماعی پایه چهارم بیشترین و کمترین توجه در میان جملات به ترتیب به مؤلفه‌های شماره پنج و یک با درصد فراوانی $45/60\%$ و $7/60\%$ همچنین در میان تصاویر بیشترین و کمترین توجه به همان مؤلفه‌ها با درصد فراوانی $35/90\%$ و $10/90\%$ است. در کتاب مطالعات پایه پنجم ابتدایی بیشترین و کمترین توجه در میان جملات به ترتیب به مؤلفه‌های شماره پنج و سه با درصد فراوانی 40% و 10% و در میان تصاویر بیشترین و کمترین توجه به ترتیب به مؤلفه‌های شماره پنج و یک با درصد فراوانی $46/70\%$ و $8/10\%$ است. در آخر در کتاب مطالعات اجتماعی پایه ششم ابتدایی بیشترین و کمترین توجه در میان جملات به ترتیب به مؤلفه‌های شماره سه و دو با درصد فراوانی $33/30\%$ و $9/40\%$ و در میان تصاویر بیشترین و کمترین توجه به ترتیب به مؤلفه‌های شماره پنج و یک با درصد فراوانی $28/30\%$ و $11/30\%$ است.

بحث و نتیجه‌گیری

یافته‌ها که بر مبنای پنج استاندارد ویسکانسین تفکیک شد، نشان دهنده توجه متفاوت برنامه‌ریزان درسی به مؤلفه‌های آموزش محیط‌زیست است. با بررسی داده‌ها و اطلاعات در دسترس، نتیجه این است که در تمام کتاب‌های مطالعات اجتماعی دوره ابتدایی، مؤلفه‌های شماره یک و دو که به ترتیب مهارت پرسش و تحلیل و دانش فرایندها و سیستم‌های طبیعی هستند، کمترین میزان توجه را داشته است و بیشترین توجه به مؤلفه شماره پنج یعنی مسئولیت شهروندی و مدنی بوده است. برنامه‌ریزان درسی و آموزشی با توجه به اهداف کلی کتاب مطالعات اجتماعی که یکی از مهم‌ترین آنان، تربیت یک انسان اجتماعی است، بیشترین توجه خود را به مؤلفه شماره پنج یعنی مسئولیت شهروندی و مدنی معطوف کرده‌اند. نتیجه با پژوهش (خמושی بیدگلی و مظاهری، ۱۳۹۸)، کاملاً مطابق و هم‌سو است و بیشترین توجه به مؤلفه‌های محیط‌زیست، در پایه‌های چهارم و پنجم بوده است. نتایج پژوهش (حمیدی زاده و فرخی، ۱۳۹۹)، با اطلاعات پژوهش حاضر، هیچ‌گونه هم‌سویی ندارد؛ زیرا بر اساس یافته‌های آن، کمترین و بیشترین توجه به ترتیب به مؤلفه‌های زباله و جنگل بوده است در حالی که یافته‌ها نشان داد که بیشترین توجه و تمرکز برنامه‌ریزان درسی در کتاب‌های مطالعات اجتماعی هر چهار پایه، به مؤلفه مسئولیت شهروندی و مدنی بوده است که با گسترش و عنایت به این مؤلفه، می‌توان به مؤلفه‌هایی همچون زباله، مدیریت زباله، تولید زباله، بازیافت زباله، پاکیزگی، سلامتی، مسئولیت شهروندی، دفن زباله و... اشاره کرد. پژوهش (رضاییان و همکاران، ۱۳۹۸)، با یافته‌های پژوهش حاضر هم‌سویی دارد. براین اساس بیشترین توجه به

مؤلفه‌های محیط‌زیست کتب مطالعات اجتماعی، به مؤلفه‌های بعد مهارتی بوده است. همان‌طور که در جدول شماره دو پژوهش حاضر در قسمت یافته‌ها مشاهده شد، توجه به مؤلفه شماره چهار یعنی مهارت عمل و تصمیم‌گیری، در میان جملات کتب مطالعات اجتماعی دوره ابتدایی بیشترین فراوانی را داشته است، این داده‌ها دلیلی بر هم‌سویی بودن پژوهش حاضر با پژوهش (رضاییان و همکاران، ۱۳۹۸) است.

پیشنهادها

پیشنهاد می‌شود:

- توجه به فعالیت‌های مهارتی بیشتر شود.
 - مؤلفه‌هایی همچون مسئولیت شهروندی و مدنی را بیشتر در پایه‌های پنجم و ششم، گسترش داد. کتاب‌هایی شبیه به مطالعات اجتماعی، اما از لحاظ محتوا ساده‌تر، در پایه‌های اول و دوم دبستان نیز ارائه شود تا توانایی مهارتی آنان افزایش یابد.
 - برنامه‌ریزان درسی، عنایت خود را بر تقویت قدرت تجزیه و تحلیل فراگیران سوق دهند.
 - توجه به مؤلفه‌های محیط‌زیست، در کاربرگ‌ها افزایش یابد. معلمین عزیز، تدریس این کتاب را با روش‌هایی که فراگیر نیز فعال است، انجام دهند تا به تقویت مهارت‌های وی منجر شود.
 - توجه به مهارت‌هایی همچون تصمیم‌گیری، در تصاویر کتاب افزایش یابد.
- امید است که اطلاعات این پژوهش مایه پیشرفت و استفاده پژوهشگران، برنامه‌ریزان درسی و معلمان ایران زمین باشد تا با کمک هم سطح آموزشی و تربیتی کتاب‌های درسی دوره ابتدایی را بهبود بخشیم.

منابع

- حمیدی زاده، کتابون، فرخی، عارفه (۱۴۰۰). تحلیل محتوای کتاب‌های مطالعات اجتماعی دوره ابتدایی بر اساس توجه به مؤلفه‌های محیط زیست. پژوهش در آموزش مطالعات اجتماعی. ۳(۱): ۳۱-۴۶.
- خموشی بیدگلی، صفیه، مظاهری، حسن (۱۳۹۸). بررسی میزان و نوع توجه به مؤلفه‌های زیست محیطی در کتاب‌های درسی دوره ابتدایی. نشریه مطالعات برنامه درسی. ۱۴(۵۵): ۲۰۰-۱۷۷.
- رضائیان، فیروزه، حسینی، مریم، میرزایی، حسن (۱۳۹۸). بررسی میزان توجه به مؤلفه‌های محیط زیست در برنامه درسی مطالعات اجتماعی دوره ابتدایی ایران. پنجمین همایش ملی پژوهش‌های نوین در برنامه‌ریزی درسی ایران.
- کرپیندورف، کلوس (۱۳۸۳). تحلیل محتوا: مبانی روش‌شناسی. ترجمه: هوشنگ نایی، نشر نی.
- ماشاءاللهی نژاد، زهرا، جعفری ثانی، حسین، مهram، بهروز، سعیدی رضوانی، محمود، جلایری لایین، شیوا (۱۳۹۸). تحلیل محتوای برنامه درسی درس علوم تجربی دوره ابتدایی از منظر توجه به مؤلفه‌های محیط زیست. پژوهش در برنامه‌ریزی درسی (دانش و پژوهش در علوم تربیتی - برنامه‌ریزی درسی). ۱۶(۳۶): ۱۳۸-۱۲۲.
- موسوی، سید ناصر (۱۳۹۴). اخلاق محیط زیست در اسلام با تأکید بر تأثیر متقابل انسان و محیط زیست. اجلاس بین‌المللی پژوهش‌های نوین در علوم کشاورزی و محیط زیست. شماره ۱.
- Palmer, J (2003). Environmental Education in the 21st Century Translation by Ali Mohammad Khorshid Dost, Tehran: Position.
- Vernie, J (2004). Environment. Translation by parisa samadi, Tehran: Islamic culture publishing office.
- process skills. J. Phys.: conf. Ser. 022017 1521.

content Analysis of the elementary school social studies curriculum from the perspective of attention to the components of environmental education based on the Wisconsin model

*Pedram Amini¹ , Mohsen Rahimbeigi², Touba Moradi³

Abstract

The aim of the current research was to analyze the content of the primary social studies curriculum with regard to the environmental education components of the Wisconsin model, and the content analysis method was used. The unit of analysis was the sentences and pictures in the book. Wisconsin's five standards include questioning and analysis skills, knowledge of natural processes and systems, investigation of environmental issues, action and decision-making skills, and citizenship and civic responsibility, which were examined. The population and the sample were the same due to availability and included all the contents of the social studies books of the primary course approved by the Ministry of Education in the academic year of -۱۴۰۲ (۱۴۰۱). The findings showed that the most amount of attention paid to the environmental components in elementary social studies textbooks was in the fourth, fifth, sixth and third grades respectively. In addition, the books pay the most attention to environmental education according to the five Wisconsin standards, respectively, related to citizenship and civic responsibility, action and decision-making skills, environmental issues investigation skills, knowledge of natural processes and systems, and questioning and analysis, while the least attention is paid to questioning and analysis skills and Most of them have been focused on citizenship and civil responsibility.

1. Teacher student, Shaheid Modares Pardis, Ilam Farhangian University, Ilam, Iran
2. Phd student of Curriculum, Tehran Azad University, Tehran, Iran
3. Bachelor of Elementary Education, eyvan, Ilam, Iran